

of weapons is disclosed in international and domestic regulations, which aimed at combating this negative phenomenon. However, these acts do not fully cover the complex notion of illegal traffic of weapons.

According to standards weapons are factory or homemade objects, devices designed specifically to defeat living targets, destruction or damage to the environment. The weapon includes any firearm (artillery, arrowhead, and also grenade launchers); other common means of destruction, including mines and incendiary weapons; cold weapons; gas weapon of neuroparalytic action; pneumatic weapon with a caliber greater than 4.5 mm with a balloon speed of more than 100 meters per second; special weapon for firing rubber bullets; electric bullet weapon; explosives or weapons, weapons of mass destruction. The traffic of weapons is considered as a process of production of weapons, its further movement from the state or the criminal producer to the legal or illegal consumer, as well as its maintenance in a good condition, the transition from one owner to another, etc., before its destruction.

The acts of the weapon, carried out in violation of laws, rules and instructions, constitute an illegal movement of weapons, which from the legal positions is not homogeneous, but is divided into two types. The first type traffic of weapons is related to the commission of administrative offenses or other violations of administrative regulations. The second type of traffic of weapons - the criminal movement of arms - includes actions that violate criminal law and criminalize. According to the author, the illicit traffic of weapons is any actions with arms, except for its use on purpose, committed without the permission provided by law and impose administrative or criminal liability.

Key words: *weapons, illegal traffic, administrative liability, criminal liability.*

УДК 343.1:351.74/76:304.9

О. В. Бочковий

БЛОКЧЕЙН ВІДКРИТОГО СУСПІЛЬСТВА АБО РЕАЛЬНІ ЗДОБУТКИ ВІРТУАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

У статті розглянуто технологію блокчейну та можливості її використання для регулювання суспільних відносин. Застосування такої технології дозволить зробити суспільство більш відкритим і водночас більш захищеним. Горизонтальна та самоконтрольована система за принципом блокчейн забезпечує захист прав та свобод громадян, адже, з одного боку, унеможливується зайвий бюрократичний вплив через несумлінних державних службовців, а з іншого – забезпечується захист від злочинних посягань третіх осіб на суспільні відносини. Наведено історичні приклади успішного застосування таких систем управління суспільством.

Ключові слова: *блокчейн, біткойн, відкрите суспільство, держава, віртуальне середовище, права та свободи громадян, пряма демократія.*

Постановка проблеми. Ми живемо в час стрімкого розвитку технологій, що провокує перегляд існуючого відношення до навколишнього світу, зокрема й суспільства. Активно з'являються нові форми організації суспільних відносин (соціальні мережі, віртуальна реальність, блокчейн тощо) й інтенсивність їх появи ускладнюють пристосування до них уже наявних суспільних інститутів, не кажучи про форми державного контролю.

Ураховуючи те, що виникнення чогось нового є природним процесом розвитку суспільства, то напрошується висновок про застарілість і неспроможність сучасних державних інституцій пристосовуватися та враховувати такі зміни. Ймовірно, настав час докорінного переосмислення принципів та способів організації суспільства, зокрема й на рівні держави. А може нове – це давно забуте старе? Спробуємо розібратись.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Більшість наукових досліджень технології блокчейн зводяться до двох її складових: технологічної та економічної. Водночас мало приділено уваги важливості такої технології та можливостям її застосування в організації суспільних відносин. Що ж до правоохоронної діяльності, то в цій сфері блокчейн згадується лише як один із способів отримання злочинного прибутку у формі біткоїна для приховування особи злочинця та подальшого уникнення відповідальності. Утім, деякі науковці (Розовський Б.Г. [1, С. 280-292], Карчевський М.В. [2, С. 17], Конашевич О.І. [3] та інші) уже сьогодні звертають увагу на потребу відповідного реагування державними органами на новітні загрози, на недопущення ігнорування суспільних процесів та інформаційно-технічного прогресу, що ми спостерігаємо на сьогодні.

Формування цілей. Метою статті є висвітлення важливості та потреби застосування технології блокчейн у регулюванні суспільних відносин, а також акцентувати увагу на позитивних рисах такої технології, зокрема на забезпеченні інформаційної безпеки та захисті прав і свобод громадян.

Виклад основного матеріалу. Кожен громадянин сьогодні знаходиться у віртуальній мережі. Це відбувається незалежно від того, хочемо ми цього чи ні. Залишитися сьогодні поза віртуальною мережею практично неможливо; навіть перебуваючи ще в лоні матері, інформація про майбутню людину вже вноситься до різноманітних інформаційних обліків та комп'ютерних систем, переважно медичної спрямованості. З'являючись на світ, немовля автоматично стає суб'єктом віртуальної мережі у формі даних. З часом, у реальному світі, людина росте, дорослішає, змінюється. Так само вона змінюється й у віртуальному середовищі, адже до системи вносяться нові дані про особу: медичне обслуговування, отримання різноманітних виплат, оформлення до дитячого садочка, школи, вступ до інституту, банківський рахунок, посвідчення водія тощо. Більше того, сучасний середньостатистичний громадянин самостійно вносить свої дані до соціальних мереж та комп'ютерних систем, надаючи віртуальному об'єкту окрім сухих даних, особистісних якостей.

Таким чином, можемо з упевненістю твердити, що в сучасному цивілізованому світі практично в кожній реальній особі є свій віртуальний двійник.

Водночас, у реальному світі для задоволення своїх потреб є величезна кількість обмежень та заборон, які відсутні у світі віртуальному. Зокрема, у віртуальній мережі відсутні кордони, нівельовані відстані, мережа позбавлена надмірного правового регулювання тощо.

Чого мережа не позбавлена, так це контролю, який здійснюється відповідним адміністратором, а рівень контролюваності залежить від самого адміністратора, адже він встановлює правила, які будуть діяти в мережі. Таким чином, кожен мережу можна, умовно, порівняти з формою організації суспільства (спілка, громада, держава тощо), як і керівництво нею.

Отже, з розвитком мережі, її поширеністю ускладнюються і форми її регулювання, що з часом може призводити до наслідків, з якими стикаються деякі держави. Уже сьогодні ми є свідками розширення штату юридичних консультантів законодавців, адже постійно множаться правові норми, які потребують свого узгодження з уже наявними. І чим далі, тим цей процес більше ускладнюється. Надмірна зарегульованість веде до неузгодженості законодавства, що, своєю чергою, призводить до порушення прав фізичних та юридичних осіб та до певного хаосу. Надалі спроби кожного з суб'єктів суспільства захистити лише свої права та свободи, міра для яких у кожного своя, провокують запровадження репресивних заходів з боку держави для врегулювання ситуації. Результати таких дій можуть бути різними – від зміни влади чи запровадження авторитарного правління до розпаду держави як такої.

Вдалою історичною ілюстрацією вищевказаного процесу є Римська імперія. Зароджуючись в II-I ст. до н.е. як місто-держава, Рим став вдалим прикладом успішної реалізації прямої демократії як форми державного правління, що до цього мала місце в Афінійській республіці ще з 5-го століття до н.е. і вважається найбільш ранньою відомою прямою демократією [4].

Усі державні посади були виборні, а сам державний апарат зведений до мінімуму. У Римі не було ні поліції, ні прокуратури, ні спецслужб. З усіх інструментів державного впливу в них була лише армія [5].

Така система управління була надзвичайно ефективною для забезпечення добробуту громадян, і незабаром це оцінили й жителі інших територій навколо Риму. У I–II ст. н.е. Римська імперія стала стрімко зростати за рахунок того, що на всіх завойованих територіях місцеве населення організовувалося за принципом римських муніципій¹. По суті, імперія віддавала управління державою на аутсорсинг², тобто управлялася через самокеровані міста, організовані за римським зразком.

По суті, на початковому етапі Римська імперія була мережею саморегульованих міст, які на низовому рівні були класичним прикладом горизонтальної системи. І саме за такої системи Римська імперія стало розвивалась.

Не заглиблюючись в історичні дискусії щодо причин розпаду Римської імперії зауважимо, що навряд чи хтось заперечить, що одним з

---

¹**Муніципій** (лат. *municipium* от *munus* – «дар, обов'язок, служба» і *capio* – «беру») у римській державі – місто, вільне населення якого отримувало в повному чи обмеженому обсязі права римського громадянства й самоуправління.

²**Аутсорсинг** (англ. *outsourcing*) – передача частини завдань або процесів стороннім виконавцям на умовах субідряду. На сьогодні використовується компаніями як угода, за якою робота виконується людьми із зовнішньої компанії, які зазвичай є також експертами з цього виду робіт. Аутсорсинг часто використовується для скорочення витрат.

найважливіших чинників, який прискорив її занепад, було перевантаження системи управління факторами, на які вона на той момент не була спроможна реагувати. Більше того, людський фактор у вигляді зростаючих апетитів місцевої знаті спровокував відмову від однорівневої саморегульованої міської мережі [6]. Наслідки загальновідомі.

Чим далі розвивається суспільство, тим більш складних і сучасних форм організації воно потребує.

Сучасне ж інформаційне суспільство, представниками якого ми є, вочевидь потребує такої форми його організації, яка змогла б поєднати як реальну, так і віртуальну його сторони. Саме для таких цілей може слугувати технологія блокчейн.

Блокчейн – це нова технологія, однорівнева мережа, у якій немає одного виділеного центру і в якій валідність транзакцій гарантується криптоалгоритмом і, відповідно, усіма учасниками мережі.

На сьогодні найбільш відомим прикладом технології блокчейн є заснована на цьому принципі криптовалюта біткойн – мережева валюта, яка повністю анонімна, проте її неможливо вкрасити, адже увесь ланцюг транзакцій з кожним біткойном зберігається в кожного з учасників мережі, а нова транзакція підтверджується історією попередніх транзакцій.

Для ілюстрації принципу роботи технології блокчейн наведемо наочний приклад. Уявимо, що у великій залі (відповідній мережі) присутні багато людей, які одночасно спостерігають за тим, як дві особи обговорюють умови договору між собою і укладають контракт. Усі бачать, як учасники переговорів досягають згоди й ховають підписаний контракт до скляного блоку, який закривається та опломбовується підписами усіх присутніх. Після закриття блок неможливо відчинити, проте можна з нього читати. Будь-які дії у кімнаті відразу видні усім учасникам, а невиконання умов відразу стає відомим усім учасникам мережі. При цьому, будь-які дії із запакованим контрактом фіксуються в автоматичному режимі й так само поміщуються у блок зверху того, який уже є і так само підтверджується всіма учасниками, у жодного з яких немає адмініструючих прав.

А тепер цей примітивний приклад помножте на можливості комп'ютерних систем та програм з обробки даних і отримаєте приблизне уявлення про принцип роботи технології блокчейн.

Сучасні пропозиції щодо застосування технології блокчейн в основному зосереджені на захисті інформаційної ідентифікації, адже поміщений до мережі числовий блок (можна помістити будь-яку оцифровану інформацію) неможливо жодним чином змінити або знищити. Наприклад, автор картини, оцифрована копія якої поміщена до системи блокчейн, завжди зможе підтвердити своє авторство.

Проте сам принцип цієї технології є надзвичайно важливим для розвитку відкритого інформаційного суспільства.

Сьогодні ми є свідками монополізації та локалізації певних інформаційних ресурсів. Більшість баз даних належить державі, яка

встановила монополію на їх використання, аргументуючи це потребою їх захисту та надаючи, нібито, гарантії такого захисту.

Проте будь-яку базу даних можна зламати та отримати конфіденційну інформацію або спотворити її. Системи захисту створюються людьми, а тому й люди можуть їх зламати. Так, нещодавно інформаційні системи всього світу стали об'єктом нападу вірусу Petya.A, найбільше від якого постраждали інформаційні системи України. Паралізувалася робота багатьох державних органів та установ, як і більшості державних банків. На цьому фоні курс біткойна тільки виріс, а сама технологія, за час існування з 2009 року, жодного разу не стала жертвою взлому чи іншого несанкціонованого впливу [16].

Якщо ж зберігати інформацію у блокчейн, то інформація стає невразливою до зовнішнього втручання. Крім того, відпадає потреба в посередництві, яка є основою державного впливу. Адже, у випадку покупки транспортного засобу договір потребує нотаріального посвідчення, а факт підтвердження володіння вимагає реєстрації в сервісному центрі МВС. У разі ж фіксування інформації за допомогою блокчейн у формі токена (цифрового вираження будь-якого матеріального чи нематеріального об'єкта) посередники не потрібні.

Припустимо, що державні бази даних були об'єднані за допомогою технології блокчейн. Одна особа придбала автомобіль і зафіксувала інформацію у блокчейн. Така інформація автоматично стала відома всім учасникам мережі, тобто всьому суспільству й ніхто не зможе її скасувати чи спотворити. У такому випадку кому потрібно щось доводити? Нікому! Усі члени суспільства знають, що громадянин А. володіє автомобілем Б і все.

У невеликих суспільних групах така система діє постійно й не викликає ніяких запитань. У сім'ї діти не вимагають від батьків щоразу показувати їм документи, щоб підтвердити своє батьківство, або учні в класі не змушені щотижня підтверджувати, що вони саме з цього класу.

Якщо ж група збільшується, наприклад, до величини міста чи області, то навіть такі елементарні питання, як підтвердження статусу породжують труднощі. Для зарахування на роботу потрібно надати документи про освіту, підтвердити родинні зв'язки, судимість чи її відсутність тощо.

Технологія блокчейн водночас з всеохопною інформатизацією та автоматизацією суспільства робить його з одного боку максимально відкритим, а з іншого – надзвичайно захищеним.

У разі, коли все відкрите, то його надзвичайно складно вкрасти. Як непомітно взяти щось зі столу, коли цей стіл посеред кімнати й усі навкруги на нього дивляться? Це неможливо.

Основна перевага блокчейна в тому, що це система однорівнева без будь-якого адміністрування. В усіх учасників мережі рівний доступ до бази даних. Якщо я вважаю, що інформація є для мене надзвичайно важливою, то я можу її захистити паролем і доступ до неї буде лише в того, хто його знає. А будь-які спроби дібрати код фіксуються. Це як намагатись оперному співакові непомітно покашляти на сцені під час арії.

Безумовно, запровадження принципу технології блокчейн на загальнодержавному рівні має беззаперечні переваги. Але чи готове суспільство до таких змін ментально? Гадаю, що ні.

Сучасний рівень корумпованості та олігархізації державного апарату не дозволить запровадити подібну технологію. Адже, навіть заповнення елементарних електронних декларацій державними службовцями не можуть забезпечити вже протягом року. В Україні не існує єдиного інформаційного центру, який би дав змогу відстежувати фінансові потоки громадян, щоб контролювати рівень незаконного збагачення чиновників. Навіть елементарні бази даних правоохоронних органів не мають єдиного скоординованого центру. Що вже говорити про зміну технології накопичення та обробки інформації.

Але існує надія на більш розвинені держави. Успішне запровадження технології блокчейн на державному рівні хоча б деякими країнами буде мотивувати інших.

Зокрема, шлях, яким розвивається Швейцарія, дуже надихає. Так, сучасна Швейцарія – це рідкісний приклад країни з інструментами прямої демократії. Безпосередньо громадяни можуть пропонувати зміни до будь-якого закону чи навіть Конституції. З 521 референдума в 216 випадках предметом голосування була ревізія Конституції і в 148 - предметом були закони. Народ теж не пасе задніх, адже дві сотні референдумів ініціював саме пересічний швейцарець. Для народної ініціативи, за швейцарською Конституцією, потрібно 100 000 підписів громадян. Предметом може бути, зокрема, перегляд Основного закону. Додатково швейцарці можуть використовувати право на факультативний референдум. Він стосується міжнародних угод, рішень федерального рівня, вступу до союзів та міжнародних організацій. Для цього треба підтримка ініціативи з боку 50000 чоловік або 8 кантонів [7].

Більше того, саме Швейцарія є країною, яка намагається йти в ногу з часом і свої інструменти прямої демократії перевести в цифровий формат, що має назву електронної прямої демократії (ЕПД) або прямої цифрової демократії (ПЦД)[8]. Електронну пряму демократію іноді називають такими термінами як управління відкритого коду чи спільне управління [9].

Поки що це експериментальна система й повністю ще не реалізована, у більшості випадків застосовується як інноваційні грантові проекти [10], але цей процес набирає обертів, а технологія блокчейн значно розширює горизонти для застосування такої системи.

Крім Швейцарії й інші країни стали на шлях цифрової демократії: Австралія, Швеція, Великобританія. Зокрема, першою основною партією прямої демократії, яка була зареєстрована у виборчій комісії якоїсь країни є британська партія Народна Адміністрація Прямої Демократії (*People's Administration Direct Democracy Party*) [11]. Ця партія розробила й опублікувала повну схему законодавчого впровадження реформи ЕПД. Заснована музикантами й політичними активістами Народна Адміністрація виступає за використання Інтернету та телефонії для забезпечення більшості виборців

можливостями створювати, пропонувати й голосувати з усіх політичних питань. Проект Народної Адміністрації публікувався в різних формах, починаючи з 1998 року. Народна Адміністрація - перша у світі партія прямої демократії, зареєстрована у форматі, що дозволяє голосувати.

Є перші невеликі кроки й в Україні. Першим напрямом використання технології блокчейн є електронні аукціони eAuction 3.0, які сьогодні тестуються у Білій Церкві, Одесі та Херсоні [12]. Зокрема, мер Білої Церкви Геннадій Дикий зареєстрував проект рішення щодо запровадження eAuction [13].

Більше того, розпочались обговорення застосування технології на платформі блокчейн (**e-Vox**) для організації та проведення виборів [14].

Висновки. Основна проблема, яка на сьогодні не дозволяє застосувати технологію блокчейн та розроблені на її основі програми в державному управлінні – це відсутність нормативно-правової бази [15].

І знову ж таки ми повернулися до того, з чого розпочали – надмірна правова регламентація суспільного життя не дозволяє врегулювати суспільне явище, яке вже існує.

Надія тільки на те, що стрімкий розвиток інших держав не дозволить в Україні ігнорувати новітні технології й ми будемо розвиватися, хоч із певним запізненням.

Використані джерела:

1. Розовский Б.Г. Право как клетка в зверинце / Б.Г. Розовский // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. – 2017. – № 1. – С. 280-292.

2. Карчевський М.В. «Класичні» та новітні проблеми кримінально-правового регулювання у сфері інформатизації / М.В. Карчевський // Актуальні питання кримінального права, процесу і криміналістики, удосконалення діяльності судової і правоохоронної систем : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Северодонецьк, 19 травн. 2017 р.). – Северодонецьк : Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка, 2017. – С. 11- 19.

3. Конашевич О.І. Правові підстави для реалізації послуг та товарів за біткоїни [Електронний ресурс] / О.І. Конашевич – Режим доступу: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/725.htm

4. Kurt R. Origins of Democracy in Ancient Greece. / Raaflaub, Kurt A.; Ober, Josiah; Wallace, Robert W. – 2007. Berkeley. University of California Press. p. 5.

5. Cary M. A History Of Rome: Down To The Reign Of Constantine (2d.ed). / M. Cary; H.H. Scullard. London : Macmillan ; New York : St. Martin's Press, 1967. – 820 p.

6. Латынина Ю. Блокчейн электронный аналог свободы. Изобретен способ избавиться от излишней опеки государства [Електронний ресурс] / Юлия Латынина – Режим доступу: <https://www.novayagazeta.ru/articles/2016/06/06/68894-blokcheyn-elektronnyu-analog-svobody>

7. Иванов В. У Швейцарії за 150 років проведено більше 500 референдумів: Блог Владимира Иванова [Електронний ресурс] / Володимир Иванов – Режим доступу: http://blogs.lb.ua/vladimir_ivanov/159889_shveysarii_150_rokiv_shveysarii.html

8. Jan A.G.M. van Dijk. Digital Democracy: Vision and Reality. / Jan A.G.M. van Dijk, // I. Snellen & W. van de Donk 'Public Administration in the Information Age: Revisited', IOS- Press, 2013. – P. 49-63.

9. "Open Governance and the Definition of e-Democracy" [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.gov2u.org/index.php/blog/128-open-governance-and-the-definition-of-edemocracy>

10. Electronic Voting in Switzerland [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://web.archive.org/web/20070212194901/www.swissworld.org/dvd_rom/eng/direct_democracy_2004/content/votes/e_voting.html

11. Direct Democracy [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.paparty.co.uk>

12. В Киеве подписан исторический Меморандум о запуске блокчейн-платформы e-Auction 3.0 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://forklog.com/v-kieve-podpisan-istoricheskij-memorandum-o-zapuske-blokchejn-platformy-e-auction-3-0/>

13. В Белой Церкви состоялись торги на e-Auction 3.0 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bitcoinconf.com.ua/ru/news/v-beloy-tserkvi-sostoyalis-torgi-na-eauction-3-0-52509>

14. Блокчейн-сервис электронных петиций e-Vox отобран для участия в инкубаторе EGAP [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://forklog.com/blokchejn-servis-elektronnyh-petitsij-e-vox-otobran-dlya-uchastiya-v-inkubatore-egap/>

15. Bitcoin против бюрократии: как Украина переходит на блокчейн [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ain.ua/2016/09/14/bitcoin-protiv-byurokratii-kak-ukraina-perexodit-na-blokchejn>

16. Подобрый О. В биткойнах есть один негативный момент – ученый из Италии [Електронний ресурс] / О. Подобрый – Режим доступу: <https://www.obozrevatel.com/finance/business-and-finance/19048-bitkoinyi.htm>

Стаття надійшла до редколегії 20.04.2017

Бочковой А. В. Блокчейн открытого общества или реальные достижения виртуальной среды

В статье рассматривается технология блокчейн и возможности ее использования для регулирования общественных отношений. Применение такой технологии позволит сделать общество более открытым и, в то же время, более защищенным. Горизонтальная и самоконтролируемая система по принципу блокчейн обеспечивает защиту прав и свобод граждан, ведь с одной стороны, исключается излишнее бюрократическое влияние путем недобросовестных государственных служащих, а с другой - обеспечивается защита от преступных посягательств третьих лиц на общественные отношения. Приведены исторические примеры успешного применения таких систем управления обществом.

Ключевые слова: блокчейн, биткойн, открытое общество, государство, виртуальная среда, права и свободы граждан, прямая демократия.

Bochkovy O. Blockchain of Open Society or Real Achievements of Virtual Environment

The article deals with the technology of blockchaine and possibilities of its use for the regulation of social relations. The use of such technology will make society more open and, at the same time, more secure. The horizontal and self-controlled system on the basis of the blockchaine system ensures the protection of the rights and freedoms of

citizens, because on the one hand, excessive bureaucratic influence is ruled out by unscrupulous civil servants, and on the other - protection from criminal encroachments of third persons on social relations is provided.

In today's civilized world, virtually every real person has its own virtual counterpart. At the same time, in the real world, in order to meet their needs, there are a huge number of restrictions and prohibitions that are not virtual in the world. In particular, in the virtual network there are no boundaries, marginal distances, the network is deprived of excessive legal regulation, etc.

What the network is not deprived is the control that is carried out by the appropriate administrator, and the level of controllability depends on the administrator himself, since he sets the rules that will operate on the network. Thus, each network can, conditionally, be compared with the form of organization of society (union, community, state, etc.), as well as its leadership.

At the same time, with the development of the network, its prevalence, the forms of its regulation become more complicated, which may eventually lead to the consequences encountered by some states. Already today we are witnessing the expansion of the state of legal advisers to legislators. Excessive regulation leads to inconsistencies in legislation and leads to violations of the rights of individuals and legal entities.

The history is known for successful examples of the application of a horizontal system of governance by society, which is essentially similar to the blockchaine technology. There is a hope that further implementation of the blockchaine technology will help overcome the crisis in society and promote its development and security.

Keywords: blockchaine, bitcoin, open society, state, virtual environment, rights and freedoms of citizens, direct democracy.

УДК 343.1 (477)

А. В. Дрозд

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ ТИМЧАСОВОГО ВИЛУЧЕННЯ МАЙНА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Статтю присвячено актуальним питанням правозастосування тимчасового вилучення майна в кримінальному провадженні. На підставі системного аналізу положень КПК України 2012 року акцентовано увагу на трьох випадках, коли можливо тимчасово вилучити майно, а також надано їх процесуальну характеристику.

Ключові слова: заходи забезпечення кримінального провадження, тимчасове вилучення майна, затримання особи, огляд, обшук.

Постановка проблеми. У наш час майнові права кожної особи захищаються як на національному, так і міжнародному рівнях. Так, відповідно до ст. 41 Конституції України ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності, адже воно є непорушним [1]. Наведені вимоги цілком узгоджуються з нормами міжнародних правових актів та практикою Європейського суду з прав людини. Зокрема, у рішенні в справі «Жушман проти України» зазначено, що кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності [2]. Особливого значення вказані вимоги набувають у